Олимпиадные задания школьного тура по татарскому языку для общеобразовательных организаций с обучением на русском языке(для изучающих татарский язык).
2021-2022 учебный год, 9 класс *Максимальный балл –105 б.*
Время выполнения – 120 минут

1. **Прочитай текст, назови (2 б.) допиши пропущенную часть текста (3 -4 предложения) (по 2б., макс.- 8 б.).**

Составь 6 вопросов по содержанию текста (по 2 б., макс.-12 б.)

Общее кол-во баллов -22.

Автобус тигез юлдан алга чаба. Кинәт юл читендә чандыр гына бер карчык күренде.....

.....

.....

.....

Әби сүзгә бик оста булып чыкты. Арткы урында утырып барган чуваш агае белән чувашча сөйләшә башлады, икенче берәүнең русча биргән соравына да шома гына русча җавап кайтарды. Мин түзмәдем, сорап куйдым:

- Әби, син ничә тел беләсең соң?
- Ничә тел дип инде, балам... – Маһи әби санап китте:
- Татарча – монысы үз телем, чувашча – күршеләр теле, русча белмәү гөнаһ инде, балам. Шуларга кушып, гарәпчә дә укыштырам. Әле Казахстан якларыннан кайтам. Сеңлем яши анда. Шунда казахлар белән дә рәхәтләнеп аралаштым. Тел бик кадерле нәрсә, балам. Тик кешеләр шул тел белән бер-берсен рәнҗетеп кенә ялгышалар.

2. Найди грамматически правильное продолжение предложения (2 б.).

Нихәтле тырышсаң, ...

1) өйдән качасы килә.
2) без юлга чыктык.
3) үзең өчен шулхәтле яхшы.
4) көн җылынмады.

Допиши окончания слов в предложениях (по 0, 5 б.). Макс.балл - 8

№	Предложения	Макс.кол-во баллов – 8	Баллы
1.	Татарстан... чит... яшәүче милләттәшләребез күңелләрен... үз төбәкләрендәге моңнар... саклый.	2	

2.	Кеше китап... җаны.. азык эзли.	2	
3	Татарстанда ел саен Фёдор Шаляпин исемендәге халыкара опера фестивал... үткәрел... .	1	
4.	Китап халыклар белән халыклар... таныштыра, чорлар арасын... күпер сала.	1	
5.	Кытайда беренче китаплар... бамбук пластинкалар... язганнар.	1	
6.	Яңа Кырлай авыл... бөек татар шагыйр... Габдулла Тукай яшәгән.	1	

4. Вставь пропущенные слова в предложения (макс. балл – 10).

1. Табиб ... булырга, авыруның серен саклый белергә тиеш.
2. Табиб һөнәре – ... һөнәр.
3. Табиблар ... белән кызыксынып торалар, белемнәрен арттыралар.
4. Табиблар ... һәрвакыт әзер була.
5. Табибның эше – ... хәлен җиңеләйтү һәм үлемнән алып калу.

Слова и словосочетания: *ярдәм итәргә, авыруларның, игелекле, һәрнәрсә, игътибарлы*

5. Переведи на татарский язык и запиши (по 2 б., макс. б.-12).

1).Когда первые европейцы приехали в Австралию, они увидели странное животное. 2). Оно прыгало на двух ногах, а в животе у него была сумка. 3). Европейцы спросили аборогенов: «Кто это?». 4). “Кен-гу - ру”, - был ответ. 5). Прошло много лет. 6). Европейцы выучили язык аборигенов и узнали, что «Кен – гу – ру» значит «Я вас не понимаю».

№	Предложения	Макс.кол-во баллов - 12	Баллы
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			
6.			

6. Переведи на русский язык и запиши (по 2 б., макс.б.- 12).

1).Сезнең алмагачлы юл буйлап үткәнегез бармы?
2). Мин кичә үттем. 3). Тип-тигез асфальт юл. 4). Бертуктаусыз машиналар, автобуслар үтеп тора. 5). Ә юлның икенче ягында алмагачлар. 6). Көз аларның яфракларын кызгылт, алтынсу, көрән төсләргә бизәгән.

№		Макс.кол-	Баллы

	Предложения	во баллов - 12	
1.		**2**	
2.		**2**	
3.		**2**	
4.		**2**	
5.		**2**	
6.		**2**	

7. Напишите продолжения пословиц (по 3 б., макс. б. -9).

№	Слова	Макс.кол-во баллов -9	Баллы
1.	Эше барның	**3**	
2.	Йөз сум акчаң булганчы, ... булсачы .	**3**	
3.	Белемле үлмәс, белемсез	**3**	

8. В какой последовательности нужно расставить предложения, чтобы получился текст (по 2 б., макс.б. – 8)

А) Ә бүләкне, хәзинәне саклый, үстерә, күбәйтә алу үзе бер батырлык сорый.

Ә) Ананың балага биргән иң зур бүләге – тел.

Б) “Теле барлар – халык булган, теле юклар – балык булган” дигән сүзләр юктан тумаган.

В) Шуңа да ул байлык, хәзинә санала.

1) А, Ә, В,Б

2) Б, Ә, А, В

3) Ә, Б, В, Б

4) Ә, В, А, Б

9. Найди ошибочное словосочетание (2 б.).

1) безнең дусларыбыздагы

2) сезнең шәһәрләреңездә

3) туган якларыбызны

4) минем сәламәтлегем

10. Напишите рассказ, продолжая приведенную фразу, из 8-10 предложений (по 2б.- макс.б - 20).

Минем сезгә танылган татар ... турында сөйлисем килә